

De bijna ramp

Nijmegen heeft de Waal omarmd na de dreiging van de watersnood in 1995.

In deze wandeling hebben we voortdurend mooie uitzichten. We lopen over de Waalkade, die in 1995 onder water stond. De angst voor overstromingen in het Rivierengebied was groot en heel het land leefde mee. We bezoeken de Ooijpolder, een van de gebieden waar mensen moesten evacueren. In de polder genieten we even van de mooie natuur, voordat we de Waal oversteken. Aan de overkant zien we hoe de rivier meer ruimte heeft gekregen. Wat niet alleen helpt de stad veilig te houden, maar ook zorgt voor een nieuwe hotspot waar de Nijmegenaren genieten van het water. Het hele het land zit dagenlang aan de buis gekluisterd als in 1995 de dijken op doorbreken staan. Het rivierengebied dreigt onder te lopen en honderdduizenden mensen lopen gevaar. In Nijmegen staat de Waalkade onder water en de bewoners van de naastgelegen polder moeten hun huis uit. In deze wandeling gaan we terug naar die dagen en zien de eeuwige strijd tussen de Waal en Nijmegen. We zien ook de andere kant van het water, met voortdurend mooie uitzichten. De Nijmegenaren lijken de rivier steeds meer te omarmen.

1 Watercrisis

Welkom in Nijmegen, stad aan de Waal! Tijdens deze wandeling neem ik je mee terug naar 1995. Het water in de Waal staat hier eind januari zo hoog dat heel Nijmegen de adem inhoudt. Hoe ver zal het water nog stijgen? En lopen de stad en de omgeving gevaar? Terwijl ik je het verhaal over Nijmegen en de Waal vertel kun je gewoon doorlopen en luisteren. Met de aanwijzingen die ik geef, wijst de route zich vanzelf. We gaan hier rechtdoor over de Veemarkt naar de Waal. Die kun je in de verte al zien liggen. De geschiedenis van Nijmegen en de Waal gaat meer dan 2000 jaar terug. De rivier brengt de stad veel goeds, maar laat soms ook zijn grimmige kant zien. De Nijmegenaren weten als geen ander dat er met de rivier niet te spotten valt. Dat blijkt ook in 1995, als eind januari in heel het rivierengebied van Rijn, Maas en Waal het water bijna over de dijken spoelt. Er is paniek, want als de dijken het begeven lopen honderdduizenden mensen gevaar. De oorzaak van het extreem hoge water in de Rijn en Maas is hevige regenval stroomopwaarts, die al bijna twee weken aanhoudt. Via de Rijn stroomt het ook naar de Waal. Daar komt nog het smeltwater bij, van de sneeuw die eerder is gevallen in de hoger gelegen gebieden. Zó veel water tegelijk kunnen de rivieren niet zonder problemen afvoeren naar zee. Kom, we lopen door tot aan de Waal.

2 Hoog of Laag?

Daar is-ie, de Waal. Loop maar naar de reling aan de kade, daar blijven we even stilstaan. Hoe ligt de rivier er nu bij? Spat het water tegen de kade of kabbelt het rustig voorbij? En kijk even naar de pijler van de spoorbrug. Staat het water hoog, of misschien juist wel erg laag? Kom, dan gaan we verder. We steken de Waalkade over, naar de paal waar NAP op staat.

3 Hoogwater

Kijk eens goed naar die paal. Zie je het plaatje van 1995? Zo hoog staat het water hier op 1 februari: 13 meter en 62 cm boven NAP. Dat betekent dus ruim 13 meter boven het gemiddelde zeeniveau. Dat is nog een stukje hoger dan ruim een jaar eerder, toen het rivierengebied ook al door hoog water werd opgeschrikt. We blijven aan deze kant van de weg en steken bij de bussluis over om terug te gaan naar de kade. Daar lopen we verder langs het water.

4 Crisiscentrum

We blijven de Waalkade volgen. Op 30 januari 1995 staat deze kade dus onder water. Alle waterkeringen langs de kade zijn gesloten om te voorkomen dat het water de lagergelegen delen van de stad in stroomt. Nijmegen is nog voldoende beschermd tegen het hoge water. Maar op andere, lager gelegen plekken langs de Maas en Waal kan het water wel tot 5 meter hoog komen te staan als de dijken bezwijken. Hier in Nijmegen is een crisiscentrum ingericht. Ze kunnen alle telefoontjes van bezorgde mensen uit het Gelderse rivierengebied nauwelijks aan. Zullen de dijken breken? vragen ze zich af. En waar kunnen we dan heen? De betrokken deskundigen zijn het er tenslotte over eens: er zit niets anders op dan het hele gebied dat bedreigd wordt door het water te ontruimen. Zo'n 250.000 mensen krijgen de oproep hun huis te verlaten. Een gigantische operatie. Het is de grootste evacuatie sinds de Tweede Wereldoorlog. En er is maar heel weinig tijd...

5 Schommelend waterpeil

We zijn aangekomen bij een Augmented Reality (AR) punt. Hier kunnen we zien hoe hoog het water destijds kwam tijdens de watersnood. Pak je telefoon erbij om de waterhoogte te kunnen zien. Klik op de AR-knop op je scherm en kijk met je telefoon om je heen. Dan vertel ik je zo wat je ziet. We lopen hier langs de Waalkade. Het waterpeil schommelt hier wel vaker, maar in 1995 kwam het op deze plek tot wel 1 meter 60 hoog. Als je met de camera om je heen kijkt zie je hoe dat moet zijn geweest voor de bewoners van Nijmegen.

6 Ramptoeristen

We blijven langs het water lopen. In Nijmegen steken vrijwilligers de handen uit de mouwen om een sporthal en andere plekken in de stad in te richten voor de opvang van evacués uit de omgeving. Er worden er zo'n 10.000 verwacht. Langzaam druppelen de evacués binnen in de sporthal. Een man uit Millingen piekert over zijn kanaries die hij heeft achtergelaten. "Vannacht ga ik terug naar huis", vertelt hij. "En dan laat ik ze los in de douche." Een ander ijsbeert heen en weer. Hij vreest dat hij zijn huis en al zijn spullen kwijt is als de dijk breekt. En wie betaalt dan de schade? Intussen verzamelen zich langs de Waalkade dagjesmensen, die met eigen ogen de dreigende watersnood willen zien. Een slimme ondernemer biedt ze een rondvaarttochtje aan over de Waal, voor 6 gulden 50. Burgemeester d'Hondt van Nijmegen ziet het met lede ogen aan. Het is alle hens aan dek en daar kunnen ze nu net geen ramptoeristen bij gebruiken.

7 Internationale pers

We lopen nog steeds rechtdoor. Op 1 februari zijn alle ogen gericht op Ochten, een plaatsje zo'n 25 kilometer stroomafwaarts van Nijmegen. Daar begint een dijk te schuiven en dreigt te bezwijken. De paniek is groot. Honderden militairen rukken uit om de dijk met zandzakken te versterken en de bewoners moeten het dorp in allerijl verlaten. De internationale pers heeft zich in Nijmegen verzameld en doet verslag. De hele wereld leeft mee met de ramp die zich hier dreigt te voltrekken. Quote: Authorities in the Netherlands told thousands more to leave their homes for a higher ground Gutenabend Olli. Jeder stellt sich jetzt die Frage: hält die Dijk bei Ochten heute Nacht oder nicht? -Tsja, wer soll das sagen.

8 Naar de Lage Markt

We steken hier over en gaan bij de rotonde rechtsaf, naar het begin van de Lage Markt.

9 Paardenmest

Straks vervolgen we onze weg langs de Waal, maar hier staan we eerst even stil bij deze doorgang in de waterkering. Zie je die indrukwekkende houten deuren? Bij extreem hoog water gaan die deuren dicht, om te voorkomen dat op deze plek het water de stad in loopt. De houten deuren zijn een onderdeel van de waterkering, die als een stenen muur langs een groot deel van de Waalkade in Nijmegen is gebouwd. Als het water heel hoog staat bouwt de gemeente langs de kade een extra wand op van aluminium platen. Een flexibele waterkering dus, van zo'n twee meter hoog. In 1995 bouwen ze ook zo'n wand, maar dat doen ze dan nog niet met aluminium maar met houten balken. Met tussen de kieren paardenmest om 'm goed waterdicht te maken. Wel even goed aanstampen, zodat er echt geen druppel doorheen komt... Als je nu weer omdraait, lopen we terug naar de Waalkade. Niet oversteken, maar rechts de stoep volgen.

10 Waalkade

We steken hier over en gaan rechtsaf. We lopen op de stoep langs de weg. Iets verderop komen we weer dichterbij het water.

11 De Waterwolf

We lopen verder rechtdoor langs het water. Als je zo naar rechts kijkt, zie je op het grasveld een bronzen beeld van de Waterwolf en een jongen die zijn arm om hem heen slaat. De Waterwolf staat symbool voor de Waal, die in het verleden al vaak zijn tanden heeft laten zien. De jongen met de duikbril verbeeldt Nijmegen. De stad die vriendschap heeft gesloten met de Waterwolf. Dit beeld laat zien dat Nijmegen de Waal omarmt. En dat dat een bijzondere betekenis heeft, zul je later ontdekken als we de Waal zijn overgestoken. Kom, we lopen weer verder langs het water.

12 De dijk bij Ochten

We blijven de kade volgen, richting de brug. In het crisiscentrum in Nijmegen staat Jan Terlouw de pers te woord. Hij is als commissaris van de koningin in Gelderland nauw betrokken bij de aanpak van de watercrisis. Hij vertelt dat met man en macht wordt gewerkt om overal de dijken in de gaten te houden. Quote: De polderdistricten doen dat geweldig goed. Ze zijn erg goed toegerust. Ze vliegen erboven, ze zien kwel ontstaan, gaan er meteen naartoe, leggen er bedekking overheen. Ze proberen de vele zwakke plekken die er zijn te beschermen en als het enigszins kan te voorkomen dat de dijken breken. We lopen intussen langs de Lindenberghaven. Zie je die witte strepen op die twee palen in de haven? Tot zover komt het water hier in 1995. Nog een flink stuk boven ons hoofd dus!

13 Nationale Ramp

We houden hier links aan en lopen omlaag, langs de Lindenberghaven. Het hoogwater is uitgeroepen tot 'nationale ramp'. Heel Nederland volgt via radio, televisie en teletekst de ontwikkelingen van uur tot uur. De evacuatie in het rivierengebied is intussen in volle gang. Winkeliers ontruimen hun winkelpanden, bewoners stallen zo veel mogelijk spullen op zolder. Wat mee kan stouwen ze in hun auto of binden ze het op het dak. Deur op slot en dan aansluiten in een lange file, het gebied uit. Op weg naar familie, vrienden of een opvanglocatie. Of ze hun huis ooit terugzien? Niemand die het weet. Vrachtwagens rijden af en aan om wel een miljoen stuks vee in veiligheid te brengen. Koeien, paarden, varkens, schapen, alles moet mee. Boeren elders in het land bieden stalruimte aan. En hoewel de hele operatie best soepel verloopt, weigert een enkeling te vertrekken. Want huis en haard onbeheerd achterlaten? Dat nooit, ook niet als het water komt. Dat de politie de dorpen bewaakt tegen ongenode gasten, trekt hen ook niet over de streep. Ze blijven achter, illegaal, en wachten af wat er komen gaat.

14 In de file

We lopen verder rechtdoor en gaan onder de Waalbrug door. We gaan naar de Ooijpolder. Als het water in een paar dagen flink stijgt, geeft de provincie zo'n 15.000 inwoners in het gebied het dringende advies hun huis te verlaten. Quotes: Verslaggever: In de Ooijpolder bij Nijmegen leiden de evacuatie tot verkeersopstoppingen en zelfs filevorming, zo massaal is het advies van de provincie opgevolgd. Duizenden mensen namen het zekere voor het onzekere. Man 1: "Het is erg rot en vooral met een kleintje van zeven dagen oud is het niet niets.". Man 2: "Ik vind het verschrikkelijk. Ik heb al mijn beste duiven achter in de auto, zulke kleine beestjes."

15 Wandelbrug de Ooijpoort

Via het boogbruggetje gaan we de Ooijpolder in. De brug kan een beetje wiebelen, alsof je zelf op een schip staat dat over de Waal vaart. Maar voor je het weet staan we weer op het vasteland.

16 Schoenen op zolder

We houden het doorgaande pad links aan langs de Waal. Wat een verschil hè? Hier aan de andere kant van de brug staan we midden in de natuur. In plaats van op bussen en fietsers, moet je hier letten op runderen en paarden. Bewonder ze, maar blijf op afstand. Na het dringend advies verlaten veel bewoners de Ooijpolder. Uiteindelijk is evacueren verplicht en moet iedereen de polder uit. In het dorp Millingen, een eind verderop aan de Waal, verzamelen zich vroeg in de ochtend tientallen inwoners met koffers en tassen om de laatste bus te nemen. Chris Reimers van de schoenenwinkel ziet wit van vermoeidheid als hij de bus instapt. De hele nacht is hij bezig geweest om alle schoenen uit zijn winkel veilig op de zolder van zijn buurman te leggen.

17 Door de brievenbus

We gaan hier rechtdoor door het hekje. Hou het pad steeds rechts aan. De bewoners uit de polder logeren bij familie of vrienden, of kunnen terecht in een opvanglocatie, zoals een sporthal. Veel van de kleinere huisdieren zijn meegenomen, maar niet alle konijnen, kippen, ganzen, geiten en goudvissen konden mee. Daarom wordt de hulp ingeschakeld van de dierenambulance. Zij mogen het gebied nog in en gooien bijvoorbeeld eten door de brievenbus van een huis waar een poes alleen is achtergebleven. Ook krijgen ze verschillende huissleutels om achtergelaten dieren op te halen. De dieren die ze meenemen, krijgen een merkje, zodat later nog duidelijk is welke van de honderd kippen bij welk kippenhok hoort. Het evacueren van de dieren is veel werk, daarom stuurt de dierenambulance uit Den Haag extra hulp. Ze nemen twee extra ambulances, twee trailers en boten mee. En overal in het land zijn er mensen en asiels die helpen met de opvang van de dieren.

18 Terug naar huis

We gaan het hekje door en lopen verder. Na een paar dagen begint het water te zakken. Dankzij alle inspanningen houdt de dijk in Ochten het. De opluchting is groot en de bewoners willen terug naar de polder, maar de regering is voorzichtig. De dijken zijn zo verzadigd met water dat er een kans bestaat dat ze zullen inzakken. Nog even geduld dus. Zaterdagochtend 4 februari horen de inwoners van de polder dat ze terug naar huis mogen. Busvervoer is die dag gratis voor de evacués. Het water is buiten de voordeur gebleven en de spullen die veilig op zolder zijn gezet, kunnen weer naar beneden. De eigenaar van de schoenenwinkel is daar waarschijnlijk het langst mee bezig, 3,5-duizend schoenen liggen op de zolder van zijn buurman. Quote: Dus nu moeten we dit hele spul weer uitzoeken en dan weer terug in de winkel. Zijn we nog even mee bezig. Dus euh.. Het duurt twee weken voordat alle linker- en rechter-schoenen weer bij elkaar zijn gevonden. Hij is niet de enige die flink moet zoeken. Het is een hele klus om de dieren die zijn verspreid over het land naar het goede adres terug te brengen. Uiteindelijk komen ze allemaal weer terecht in hun eigen wei, stal en hok. Op één haan na. Die ontsnapt.

19 Muren verven

We gaan rechtsaf, de Ooyse dijk op. De dijken hebben het water tegengehouden en de dorpen in de polder zijn droog gebleven. Bij een aantal woningen hangt de vlag uit, zo blij zijn de bewoners om weer thuis te zijn. In Millingen staat een welkomstbord voor de evacuees en bij de ingang van de polder hebben ME'ers een groet op het wegdek gekalkt. In het dorp Beek staan welkomstborden van de plaatselijke doe-het-zelf-zaak Marius. De verkoper laat ook meteen weten dat hij nog voldoende muurverf op voorraad heeft. Daar is die dagen veel vraag naar, want als je woonkamer toch al is leeggeruimd voor de mogelijke overstroming, kun je de muren net zo goed een nieuwe lik verf geven.

20 Het Hollandsch-Duitsch gemaal

We volgen de weg en zien aan de linkerkant het Hollandsch-Duitsch gemaal. Je vraagt je misschien af wat de Duitsers te maken hebben met dit gemaal. Nou, heel veel. Het is gebouwd in 1933, en voert het water af uit de Ooijpolder, maar ook uit de daar op aansluitende Duitse polder. Bijna tweederde van het gebied dat hier wordt bemalen, is Duits grondgebied.

21 't Meertje

We gaan rechtsaf en volgen de Ubbergseweg, terug naar de Waal. Aan de rechterkant zie je 't Meertje, waar verschillende woonboten liggen. Het water dat het Hollandsch-Duitsch gemaal uit de polder haalt, wordt via 't Meertje afgevoerd naar de Waal. Wij lopen in dezelfde richting, maar nemen daar straks de brug en steken zo de rivier over. De Waalbrug is ook een boogbrug, maar anders dan die boogbrug van daarstraks, wiebelt deze een stuk minder.

22 Maagpijn

We blijven rechtdoor lopen. De duizelingwekkende watermassa die in 1995 250-duizend mensen uit hun huizen jaagt, laat Nederland weer eens zien hoe machtig het water nog altijd is. Miljoenen mensen volgen het nieuws en halen opgelucht adem als het water weer zakt. De dijken zijn niet doorgebroken en het gevaar is geweken. Die dagen gaan dan ook de geschiedenisboeken in als de bijna-ramp. Maar voor de mensen die in alle haast moesten evacueren, staan de gebeurtenissen voor altijd in hun geheugen gegrift. De angst en onzekerheid laten hun sporen achter. Want eenmaal thuis zijn niet alle bewoners van de Ooijpolder meteen hun spanning kwijt. Quote: De eerste twee dagen niet geslapen, 's nachts nauwelijks een kwartier of half uur geslapen, vanmorgen ontzettend nerveus geweest. Maagpijn op dit moment. Maar zodra de Kievit-bar weer open is, onze buurman, hoop ik dat straks een Underberg te kunnen halen en de maagpijn wat zakt. De bijna-ramp heeft de mensen ook dichterbij elkaar gebracht. Buurtgenoten hielpen elkaar met spullen sjouwen en overal in het land stelden mensen hun huis beschikbaar voor de evacués. Op televisie komt zelfs een grote landelijke inzamelingsactie voor het getroffen gebied.

23 Naar de Waalbrug

We lopen onder de brug door. Daarna steken we over en nemen de trap naar boven tot op de brug. En dan gaan we naar links, de Waal over.

Deze Waalbrug verbindt Nijmegen met Lent, een plaats die tegenwoordig ook bij Nijmegen hoort. We lopen via het voetpad naar de andere kant van de rivier. Je moet je voorstellen dat hier tot 1936 helemaal geen brug was. Je kon alleen met een veerpont de Waal oversteken. Of met de trein, want de spoorbrug, die je aan de linkerkant ziet liggen, bestaat al langer. Vanaf hier heb je een prachtig uitzicht over de Waal. Nu lijkt het misschien een vriendelijke traag stromende rivier, druk bevaren door grote binnenschepen. Maar inmiddels weet je dat die rivier soms kan aanzwellen tot een monster – een waterwolf - zonder genade. En daar heeft Nijmegen in het verleden vaker mee te maken gehad, de lagergelegen binnenstad heeft regelmatig onder water gestaan. Toch is die prominente ligging van Nijmegen aan de Waal belangrijk geweest voor de ontwikkeling van de stad. Strategisch gelegen op een heuvel aan de rivier kon de stad in vroeger tijden goed verdedigd worden tegen indringers. Daarom was Nijmegen al in de Romeinse tijd een bloeiend handelscentrum. Als je naar rechts kijkt, zie je de scherpe bocht die de Waal maakt vlak voor Nijmegen. Dat betekent dat de stad aan een buitenbocht ligt, waar de rivier op z'n diepst is. En dat is juist gunstig voor schepen die met hun handelswaar moeten aanleggen aan de kade van Nijmegen.

25 Flessenhals

We lopen verder over de brug. De bocht van de Waal is dus gunstig voor de schepen die moeten aanleggen. Maar het levert ook een belangrijk probleem op. In zo'n buitenbocht heeft het water van de rivier een sterk schurende werking. En die tast de kades, muren en gebouwen aan die direct aan het water grenzen. De scherpe bocht in de Waal heeft nog een ander nadeel. Bij extreem hoogwater werkt hij als een flessenhals. Het water wordt bij de bocht opgestuwd en stijgt in korte tijd. En als het water niet weg kan, leidt dat tot overstromingen. Na de bijna-ramp in 1995 is iedereen weer met z'n neus op de feiten gedrukt dat het gevaar van het water in Nederland niet alleen uit zee komt, maar ook van de rivieren. Wat de mensen in het getroffen gebied boos maakt, is dat de regering niet eerder de dijken langs de rivieren heeft versterkt. Want ruim een jaar eerder, in december 1993, had het water in de rivieren ook al extreem hoog gestaan. De dreiging was toen minder groot dan nu, omdat het water weer sneller was gaan zakken. Maar dat er veel zwakke plekken in de dijkbescherming zaten, was toen al duidelijk. Premier Wim Kok begrijpt die gevoelens en vertelt al tijdens de watercrisis in 1995 op televisie dat er nu een drastische aanpak nodig is. Quote: Nederland heeft een lange historie en een grote reputatie als het gaat om de beveiliging tegen de zee. Nu de gevaren van de rivieren groter blijken dan menigeen lange tijd dacht, zullen we ook hier moeten tonen wat we waard zijn: een Deltaplan voor de veiligheid langs de rivieren. Een van de plekken die dringend aangepakt moet worden, is deze flessenhals bij Nijmegen. Een enorme klus, waar ik je straks over vertel als we de brug afgaan en op het eiland Veur-Lent aankomen.

26 De waterwolf temmen

We gaan linksaf, met de trap naar beneden naar het eiland Veur-Lent. Hier is veel veranderd na 1995. Het is duidelijk dat het rivierengebied beter beschermd moet worden tegen het water en de regering neemt overal in het land maatregelen. Dijken worden verhoogd en versterkt. Het is tijd om de waterwolf te temmen. Dat temmen doen ze ook door de rivieren op verschillende plekken meer ruimte te geven. Dan houd je het water niet tegen, maar bepaal je wel waar het water naar toe stroomt. Hier op het eiland vertel ik je hoe dat werkt.

27 De nevengeul

We gaan hier rechtsaf, de Oude Dijk op. Met alleen dijken houden ze hier in het rivierengebied geen droge voeten. Doordat het vaker en harder regent, stroomt er steeds meer water door de rivieren. En door de flessenhals, waar ik je net over vertelde, is er meer kans op overstromingen. Om te zorgen dat het water niet langer zelf kiest waar het naar toe stroomt, is hier na de bijna-ramp een nevengeul van vier kilometer lang gegraven. We kunnen 'm nu nog niet goed zien, maar die ligt daarachter rechts. Het water komt achter ons de nevengeul ingestroomd. Daar is een soort drempel gemaakt. Als het water in de Waal hoger staat, stroomt er meer water over die drempel de geul in. Als het water heel hoog staat kan de hele nevengeul worden gebruikt als extra afvoer. Daardoor stijgt het water in de Waal minder hard. Dat kan uiteindelijk zo'n 34 centimeter schelen. En dat kan dan weer net het verschil zijn tussen droge of natte voeten.

28 Wonen op een eiland

Het aanleggen van die nevengeul is een belangrijke, maar ook lastige beslissing. Want als je een extra geul graaft, ruil je water in voor een stuk land. En dat zal maar net het stuk land zijn, waar jouw huis op staat. Zo'n 50 woningen moeten weg om de Waal meer ruimte te geven. Er is dan ook flink wat protest tegen de huizensloop, die uiteindelijk wel door gaat. De huizen die we nu zien, hoeven niet gesloopt. De bewoners hebben geluk: ze liggen net tussen de Waal en de geplande nevengeul is. Sinds die er is wonen de mensen hier dus op een eiland. Veur-Lent wordt het genoemd. Rechts op het vasteland ligt het dorp Lent.

29 Prijsvraag

Hier gaan we rechtsaf het trappetje op en blijven dit pad volgen. We lopen recht op de nieuwe nevengeul af. Als het graven van de nevengeul bijna klaar is, komt er een prijsvraag, wie verzint de mooiste naam? Want ieder stuk water in Nederland, hoe groot of klein ook, krijgt z'n eigen naam. Jan de Geer uit Lent wint de wedstrijd. Vanaf dat moment noemen we dit de Spiegelwaal. De nieuwe geul als een kalme afspiegeling van de drukke Waal. Hier geen grote vrachtschepen of motorboten, maar rust en kabbelend water.

30 Uitzichtpunt

Bij dit uitzichtpunt houd ik even mijn mond, zodat je de Spiegelwaal in alle rust kunt bewonderen. Ik zie je zo een stukje verderop weer bij het grote masker.

31 Het Gezicht van Nijmegen

We volgen het pad verder richting de brug en komen hier langs een Romeins masker dat maar liefst vierduizend kilo weegt en zes meter hoog is. Het originele masker, een stuk kleiner en minder zwaar, is gevonden op de bodem van de Waal en werd lang geleden door een Romeinse soldaat gebruikt als gezichtsbescherming. Aan de achterkant vind je een trappetje waardoor je zelf even door de ogen van een Romeinse soldaat naar Nijmegen kan kijken.

32 Roeivereniging zonder water

We lopen hier de brug de Lentloper op en steken zo de Spiegelwaal over. Let wel op dat je op het stuk voor voetgangers loopt, in het midden kunnen auto's rijden. Een stukje verderop kun je onder het middenstuk doorlopen en zo ook het uitzicht aan de andere kant bekijken. In 2006 wordt roeivereniging De Waal opgericht. De dertig roeiboten die de vereniging heeft, liggen op een zolder in de Ooijpolder, waar we net nog doorheen zijn gelopen. Daar liggen ze dan al jaren, omdat de roeivereniging een club zonder water is. Quote: We hebben geen slag geroeid, nee. De boten worden geschuurd, maar verder niet gebruikt. Daar maken andere roeiverenigingen graag grapjes over, vertelt de voorzitter. Quote: Ze lachen me gewoon uit. Dit jaar in juli bestaan wij tien jaar. Wij zijn begonnen eigenlijk op het moment dat de plannen voor de geul gemaakt zijn. Maar het lange wachten, wordt uiteindelijk beloond. In 2016 kunnen de roeiers de Spiegelwaal op. Omdat hier geen grote schepen komen, is het de perfecte plek voor watersporters, ze kunnen hier makkelijk roeien, kanoën en zeilen.

33 De Waalsprong

Hier na de brug gaan we linksaf en blijven op straatniveau lopen naar de trap die ons op de spoorbrug brengt. Aan deze kant van het water liggen de dorpen Lent, Ressen en Oosterhout. Eind jaren negentig zijn ze hier begonnen met het bouwen van de nieuwe wijk de Waalsprong. De uitbreiding van Nijmegen-Noord is in volle gang. Want net zoals overal in Nederland is de woningnood hoog. De mensen die in de Waalsprong gaan wonen, wagen de sprong over de rivier. Op de brug vertel ik je hoe alle ontwikkelingen in dit gebied ervoor hebben gezorgd dat de stadsdelen steeds meer bij elkaar zijn gaan horen.

34 Terug naar Nijmegen

We gaan hier naar boven, de brug op. Als we boven zijn, gaan we linksaf, terug richting Nijmegen.

35 Omarmd door de Waal

We staan nu op de Snelbinder, zoals deze fiets- en wandelbrug heet, die ons terugbrengt naar het centrum van Nijmegen. De Snelbinder is tegen de spoorbrug aangebouwd. Sinds de watercrisis in 1995 is Nijmegen gegroeid, maar ook enorm veranderd. Toen duidelijk werd dat er naast de Waal een nevengeul moest komen, heeft de gemeente de kans gegrepen om het hele gebied niet alleen waterveilig te maken, maar ook te betrekken bij de stad. En dat zo veel mogelijk in samenspraak met de bewoners. De oorspronkelijke kade die hier aan de noordkant van de Waal lag, is 350 meter naar achteren verlegd om ruimte te maken voor de Spiegelwaal. Dat kun je hiervandaan goed zien. Drie jaar was er nodig om de Spiegelwaal aan te leggen. In december 2015 werd de geul officieel geopend. In het rivierpark dat rond de Spiegelwaal is ontstaan komen ook mensen uit de binnenstad van Nijmegen graag wandelen of aan het water liggen. Of ze bezoeken er een festival of evenement. En steeds meer mensen voelen zich aangetrokken om aan deze kant van de Waal te gaan wonen. De Waal stroomt niet meer zoals vroeger langs Nijmegen, maar door Nijmegen. De stad heeft de Waal omarmd, zoals het beeld van de Waterwolf en de jongen ons liet zien.

36 Extreem weer

Je kunt hiervandaan een groot deel overzien van het traject dat we tijdens deze wandeling hebben afgelegd. We hebben de Waalkade, de Ooijpolder en de rivier steeds vanuit een ander perspectief gezien. Of de Waal in Nijmegen nu voldoende getemd is, zal moeten blijken. Door klimaatverandering krijgen we vaker te maken met extreem weer en dat vraagt mogelijk weer om nieuwe aanpassingen. Want behalve te veel water, stroomt er soms ook te weinig water door de Waal, bij extreme droogte. En dat kan dan de scheepvaart weer in de problemen brengen. We richten onze blik nu weer op de Waalkade van Nijmegen. Je hebt hier mooi zicht op de waterkering langs de hele kade, die Nijmegen bij hoogwater moet beschermen. En zie je de kademuren? Die hebben te lijden onder de schurende werking van de rivier, en daarom zijn ze al vaak opnieuw verhoogd en verstevigd.

37 Verbinding

We naderen het einde van de brug. Weet je nog hoe je aan het begin van deze wandeling naar de Waal keek en wat je toen van de rivier vond? We stonden daar links beneden en keken naar het water. Een mooi uitzicht met de twee bruggen aan weerszijden. Het dreigende gevaar van het water blijft voelbaar in een stad die zo dicht naast een rivier ligt. Toch zijn Nijmegen en de Waal onlosmakelijk met elkaar verbonden. En met de aanleg van de Spiegelwaal is die band nog sterker geworden. Hoe Nijmegen met de Waal omgaat is een mooi voorbeeld van hoe op veel plekken in Nederland de strijd tegen het water wordt gevoerd. Een strijd die niet alleen vraagt om het verhogen van de kades en dijken, maar waarin het ook gaat om ruimte geven aan het water. En dat op een manier waarbij rivier, stad en natuur met elkaar in evenwicht zijn.

38 Terug naar de Waalkade

Bij de trap vlak voor de toren gaan we naar beneden. Terug naar de Waalkade. Daar gaan we rechtsaf de Veemarkt op.

39 Einde van de podwalk

We zijn weer op de Veemarkt. Aan het eind van deze straat zijn we terug op de plek waar we deze wandeling begonnen. We nemen hier afscheid. Bedankt voor je aandacht en hopelijk zie ik je terug bij een van de andere podwalks in deze app. Ik wens je nog een mooie dag!

Gefeliciteerd! Je hebt de podwalk in Nijmegen voltooid. De route was 5,3km lang.